

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Vanddråben 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold*, 2018](#). Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

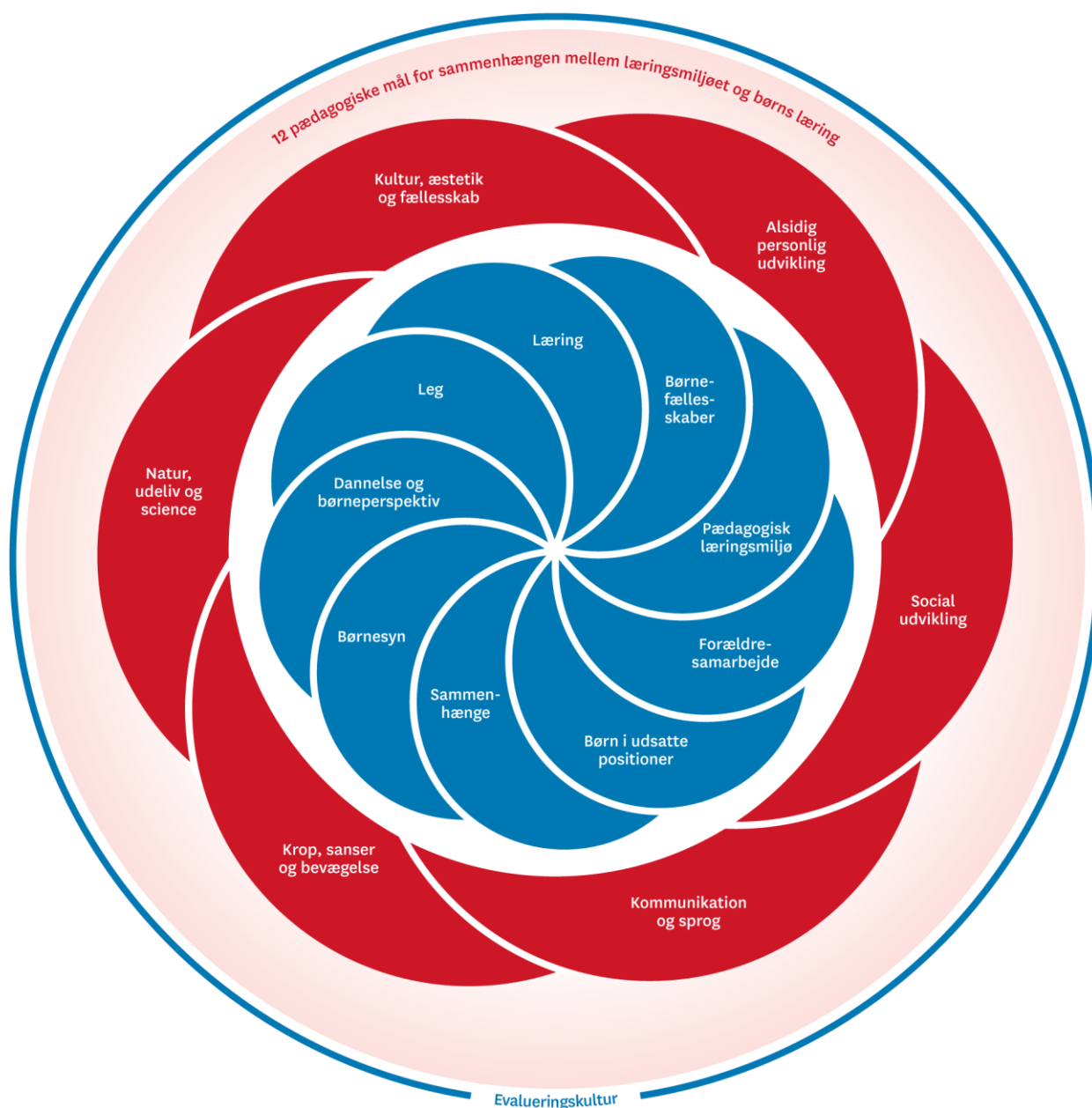
[*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold*](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *slette*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Børnehuset Vanddråben er beliggende i Trekroner. Vi er et hus fra 2001, som har særligt fokus på natur og udeliv. Vi bruger uderummet som et ekstra rum, hvor der er plads til anderledes og mere lærerige og spændende aktiviteter. Vi bruger ofte vores nærmiljø, som rummer både skov, mose og grusgrav.

Vores kerneopgave er at skabe livsduelige børn, som med afsæt i fællesskabet sikres trivsel, udvikling og læring. Vi vægter nærvær og respekt for hinanden højt. Vi har en god kultur i huset, med at behandle hinanden ordenligt, tale pænt til hinanden og vise hensyn til hinandens forskelligheder. Her skal være rart at være, for både børn og voksne.

Vanddråben er opdelt i en vuggestueafdeling og en børnehaveafdeling. I vuggestuen er der 25 børn, fordelt på to stuer, og i børnehaven er der ca. 52 børn, fordelt på tre stuer.

Vi har en dejlig stor legeplads, som vi bruger hver dag, året rundt.

Vi prioriterer ture ud af huset højt, og er så heldige at ligge tæt på busstoppested, der gør det muligt at komme omkring i hele Roskilde og omegn.

Pædagogisk grundlag

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børn skal anerkendes som det enkelte individ de er, med alt hvad de rummer. De har alle en værdi og noget at bidrage med til fællesskabet. Eks. har vi fokus på en god modtagelse af børn og forældre om morgenen. Det er vigtigt for os, at alle føler sig set. Vi tilstræber at alle børn skal opleve følelsen af, at det er vigtigt at de er her. At de bidrager med noget til fællesskabet, som vi godt kan lide.

Alle børn skal høres og tages alvorligt, som grundlag for deres dannelsesproces, både som individ og som del af en gruppe. I Vanddråben tillægges børnene en aktiv rolle, i deres egen udvikling og læring. Vi går i dialog med børnene og giver dem medindflydelse, så børnene med respekt for fællesskabet, kan forfølge egne interesser.

Vi har stort fokus på børneperspektivet i vores hverdag, også i de daglige rutiner. Vi reflekterer kontinuerligt omkring børneperspektivet i div. situationer i ex. garderoben, på badeværelset, ved måltidet osv.

I Vanddråben tillægger vi børnenes leg stor værdi. Gennem leg udvikler børnene sig personligt, socialt, motorisk og sprogligt. Vi er som voksne meget opmærksomme på, hvilke behov det enkelte barn har for at blive guidet og understøttet i legerelationer. Leg er en fantastisk platform for børnene til at være nysgerrige, prøve grænser af, opdage og lære, både individuelt og som del af et fællesskab.

Vi er opmærksomme på, at læring finder sted hele dagen. Dette sker både i form af påagtet læring og upåagtet læring. Den påagtede læring finder sted ved planlagte aktiviteter og projekter. Her har vi faglige læringsmål, med henblik på børnenes nærmeste udviklingszone. Den upåagtede læring finder sted hele dagen, igennem interaktion med hinanden og de daglige rutiner. Hos os ser vi vores rolle som voksne lige vigtig i begge henseender. Vi ser en stor vigtighed i at kende det enkelte barn godt, og sørge for at alle børn trives, som faktorer for at læring kan finde sted.

I Vanddråben er det vigtigt for os, at alle børn føler sig som en del af et fællesskab. Fællesskaber kan se ud på flere forskellige måder, det være sig fællesskab i hele huset, på stuen og de helt tætte venskaber. Vi lærer børnene at vise hensyn for hinanden, og hinandens forskelligheder. Vi arbejder med "fri for mobberi",

som er et undervisningsmateriale fra Red barnet. Her lærer børnene hvordan de drager omsorg for hinanden. De får herigennem fælles reference rammer, og et fælles sprog, der danner en god kultur for fællesskabet.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vanddråben skal være et trygt og rart sted at være. Vi lægger vægt på at alle børn føler sig set, hver dag. Det kan være forskelligt, hvad der gør, at det enkelte barn føler sig set. Vi ligger et stort arbejde i at lære det enkelte barn at kende, og herved blive opmærksomme på deres forskellige behov.

Vi er opmærksomme på at have øje for det enkelte barns nærmeste udviklingszone. Det vil sige, at vi godt kan arbejde med et overordnet emne som gruppe, men at børnene i gruppen får mulighed for at arbejde med emnet på forskellige måder. Herved sørger vi for at alle børn har opnåelige mål, og mulighed for succesoplevelser.

Vi forsøger at følge børnenes spor, nysgerrighed og interesser, inden for de rammer vi har sat af pædagogiske læringsmål. At være fleksible inden for rammerne, giver bedre mulighed for at inddrage børneperspektivet.

Vi arbejder løbende med vores fysiske læringsrum. Vi forsøger at skabe en tydelighed og overskuelighed for børnene, der viser hvad man kan lege med, og hvor. Vi skaber mindre legestationer, der indbyder til forskellige former for lege. Stationerne skiftes i takt med børnenes interesser og behov.

Vi skaber rum til både stillesiddende aktiviteter og til fysiske aktiviteter. Vi bruger uderummet meget, som et ekstra rum. Vi arbejder meget med at dele børnene op i mindre grupper i hverdagen. Dette giver mulighed for fordybelse og arbejdet med specifikke behov.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Det er betydningsfuldt for børn og forældre, at der er en sammenhæng mellem barnets liv i børnehuset, og livet i familien. I Vanddråben er det vigtigt for os, at bevare den daglige kontakt med forældre, ansigt til ansigt, på trods af nye elektroniske kommunikations redskaber. Vi lægger vægt på en åben, imødekommende og direkte dialog med forældre.

Vi bruger Roskilde kommunes dialog redskab, til kontinuerligt at komme godt omkring hvert barn, ved forældre samtaler. Vi bruger Famly til at fortælle forældrene hvad vi arbejder med, og hvorfor vi gør som vi gør.

Det er vigtigt at vi og forældrene kan kontakte hinanden med en bekymring eller andet der har betydning for barnets hverdag i børnehuset. Ligeledes er det altid muligt at få en samtale i stand, med personale eller leder, hvis der er behov for dette.

Vi har et årligt forældre møde, hvor man som forældre har mulighed for, at få en dybere indsigt i børnenes hverdag. Personalet har her mulighed for at tage emner op, som rører sig og har en betydning for børnegruppen.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Børn er forskellige, og der skal være plads til børn, der har særlige behov og brug for ekstra støtte. Nogle børn har i det daglige brug for en ekstra hånd i de daglige overgange fra en aktivitet til en anden, nogle børn har brug for, at de voksne hjælper dem med at strukturere deres hverdag, og andre børn har brug for særlig fokus på sproglige eller motoriske udfordringer. Alle børn skal kunne rummes og indgå i børnehusets dagligdag med respekt for de udfordringer, de måtte have. Det er væsentligt, at vi får skabt en kultur, hvor både børn og voksne er rummelig og støttende i forhold til de børn, der har brug for noget ekstra. Det er ligeledes væsentligt, at alle børnene lærer, at vi er forskellige, og at vi alle har vores styrker og udfordringer.

Vi arbejder med at italesætte vores forskelligheder på en positiv måde, der gør at børnene tager hensyn til hinanden, og har forståelse for, at der kan være forskellige aftaler/regler. Når man som voksen sætter rammen for at italesætte særlige behov, kan man undgå at der opstår et tabu omkring disse.

Vi gør os mange overvejelser over, hvad det enkelte barn har behov for helt praktisk;

Det kan evt. være faste pladser til samling, til frokost, egen pude/kuglepude, piktogrammer, faste daglige rutiner og synlighed omkring dette. Derudover kan det være vigtigt hvor barnet er placeret i de daglige rutiner. Hvor har barnet garderobe? Hvem er barnets håndmakker?

Vi arbejder med feed-forward metoden, hvor vi informerer om hvad der skal ske nu, og hvad der så sker bagefter.

Vi har et tæt forældresamarbejde omkring børn med særlige behov.

Vi samarbejder med PPR.

Vi bruger Roskilde modellen, TRAS og TRASMO

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Vanddråben har vi en stue, hvor vi samler alle kommende skolebørn. Den har opstart efter sommerferien, og kører til SFO start 1. maj.

Denne struktur gør det muligt at arbejde meget målrettet med skoleparathed. Man kan arbejde mere specifikt med behovs udsættelse, selvregulering, fokus og opmærksomhed, og at være en del af en større gruppe. På stuen findes der legetøj og spil, der udfordrer børn i før-skole-alderen.

Socialt udvikler børnene nogle gode venskaber, som skaber tryghed for overgangen til skole.

Vi har hvert år en skovuge, hvor hele stuen tager i Boserup skov hver dag i en uge. Her laver vi forskellige samarbejdsøvelser, og får mulighed for at se det enkelte barn i anderledes omgivelser.

Vi deltager i skovdage i foråret, hvor alle kommende skolebørn fra område Øst er i skoven. Her lærer børnene hinanden at kende på tværs, så der er genkendelige ansigter ved skolestart. Vi tager på besøg på skolen og på SFOén, både til besøgsdag, og når muligheden byder sig.

Vi laver en grundig overlevering til skolen omkring alle børn, nogle med særlige handleplaner og aftaler om støtte.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I Vanddråben bruger vi lokalsamfundet og nærområderne meget.

Vi tager på faste ture hver uge, hvor vi går på opdagelse i skov, mose og til sø. Derudover har vi et godt samarbejde med naturvejlederne på Boserupgård, som vi ofte besøger.

Vi benytter os af lokalsamfundets tilbud, som ex. bibliotek, Byens Hus, parker, havnen, Vikingeskibsmuseet, kirker og forskellige legepladser.

Vi bliver nu og da inviteret til ferniseringer og teaterforestillinger på Trekroner skole, hvor de forskellige klasser viser os hvad de laver.

Vi forsøger at bringe lokalsamfundet ind i diverse kulturelle højtider, så som at hente juletræ lokalt, gå luciaoptog på lokalt plejehjem og tage til julegudstjeneste.

Vi er ofte på besøg på Munksøgård, som er et bæredygtigt bofællesskab, beliggende over for Vanddråben. Her får vi lov at følge dyrene og naturen i årets gang, og kan være med til at fodre dyrene.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I Vanddråben har vi i alt 5 stuer i huset. 3 stuer i børnehaven og 2 stuer i vuggestuen. Alle børn er tilknyttet en fast stue, med fast personale.

Vi har i personalegruppen arbejdet meget med de fysiske og æstetiske læringsmiljøer. Vi ønsker en rød tråd i hele huset, med en tydelighed og struktur, der giver børnene overskuelighed og genkendelighed. Hvad kan vi lege med, og hvor? Vi er opmærksomme på, at der inde for rammerne af den røde tråd, veksles af indhold, afhængig af børnenes alder og interesser.

Vi forsøger at skabe rum og plads både til stille aktiviteter og til mere fysiske udfoldelser. Dette også i forhold til lyd. Vi afventer pt. svar på ansøgning om støjdæmpende materialer, samt forbedring af lysforhold.

Vi bruger uderummet rigtig meget, og er derfor også opmærksomme på legepladsen som et læringsmiljø. Her forsøger vi at skabe rum til diverse aktiviteter; motorisk udfordring, sociale fællesskaber, legemuligheder til både store og små grupper.

For at højne hygiejnen, opfordrer vi forældrene til at vaske hænder med deres børn når de kommer om morgenen. Derudover har vi gjort vores inderum til sko-fri zone.

Vi har løbende i personalegruppen refleksioner over vores rolle, i forhold til det psykiske børnemiljø. Det er vigtigt at det er os voksne der er ansvarlige for at være stemnings skabere. Vi sætter rammerne for det psykiske miljø, både for børn og voksne. Vi er derfor meget opmærksomme på, at vise børnene vigtigheden af respekt og accept over for hinanden. Dette viser vi børnene ved at være i øjenhøjde, være nærværende og lyttende. Vi tager børnene alvorligt, og giver dem mest muligt medindflydelse.

Som en vigtig del af arbejdet med det psykiske børnemiljø, bruger vi redskabet ”fri for mobberi”. Det skaber en god kultur i huset, med fokus på gensidig respekt og tolerance i samspejlet med hinanden.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Barnets personlige alsidige udvikling er det fundament, der er en forudsætning for et barns læring. At arbejde med dette tema, er at have fokus på barnets følelser og selvværd, samt dets oplevelser og opfattelse af sig selv. Vi ser det enkelte barn, som et unikt individ, der har egne følelser, holdninger og behov.

Det er i samspil med omgivelserne, at det enkelte barn udvikler sin personlighed. Barnet skal opleve sig selv som en vigtig del af et fællesskab.

I Vanddråben møder børnene positive og anerkendende voksne. Tydelige voksne med empati og med øje for børneperspektivet og det enkelte barns behov. Vi har fokus på at de vigtige basale behov som tryghed, tillid og omsorg skal være opfyldt for, at barnet kan trives og modtage læring.

For at understøtte det enkelte barns engagement, livsduelighed, gå på mod og deltagelses kompetence, er vi dagligt opmærksomme på at være nærværende, aktive og deltagende voksne. Vi italesætter tydeligt vigtigheden af respekten for hinandens grænser, meninger og forskelligheder. Vi lader børnene være medbestemmende i voksen-satte rammer.

Vi har hele tiden øje for det enkelte barns nærmeste udviklingszone, og støtter barnet til vedholdenhed, qua en opmærksomhed på barnets individuelle deltagelses grundlag. Dette gør vi eksempelvis ved at dele børnene i mindre grupper, hvor børnene får bedre mulighed for at spejle sig i hinanden, samt blive set og hørt, og derved opleve udvikling og læring. Vi er meget optaget af den upåagtede læring der findes i hverdagens rutiner. Dette er blandt andet selvhjulpenhed i garderoben, fællesskabet omkring måltidet og situationer på badeværelset, samling osv. Både i hverdagens rutiner samt i børnenes frie leg, har vi som voksne en vigtig rolle som stemningsskabere og vejledere for børnene, i forhold til hvordan man bevarer sin egen integritet, samtidig med at man tager hensyn til andre.

Vi lægger meget vægt på det gode fællesskab. Vi arbejder med "Fri for mobberi", som et redskab til at lære børnene en fælles kultur i huset, der bygger på omsorg og respekt for hinanden. Vi synes det er vigtigt at få sagt godmorgen og farvel til alle, med smil og øjenkontakt, så alle børn får en følelse af, at det er vigtigt for fællesskabet at de er her.

Vi har et godt forældresamarbejde, som vi finder meget vigtigt, både for os og forældrene, men især børnene, da det skaber tryghed og stabilitet.

I Vanddråbens personalegruppe er det vigtigt for os at reflektere over vores pædagogiske praksis. På både stuemøder, afdelingsmøder og personalemøder, sørger vi for at sparre med hinanden, og vidensdele i forhold til erfaringer og oplevelser vi har haft med de enkelte børn. Vi har en åben dialog, med plads til nysgerrighed på- og undren over hinandens faglighed.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Den sociale udvikling er tæt knyttet til barnets alsidige personlige udvikling. Fra barnet træder ind i huset om morgenen, til det bliver hentet, befinder det sig i eller omkring sociale relationer og fællesskaber. Vores vigtigste opgave som voksne, er at skabe mulighed for at alle børn oplever at høre til et fællesskab, at have medindflydelse på dette fællesskab, og mulighed for at udvikle de kompetencer der er vigtige for at kunne indgå i sociale relationer, så som empati, tolerance og respekt.

Vi er opmærksomme på at skabe fysiske læringsmiljøer, som indbyder til lege og derved relationsdannelse. Disse læringsmiljøer ændrer sig over tid, så de tilpasser sig børnegruppens interesser. Derudover er vi opmærksomme på at se det enkelte barn, og følge børnenes spor.

Den sociale udvikling understøttes også af et godt psykisk læringsmiljø. Dette består blandt andet af positiv fokus på forskelligheder, italesættelse af vores handlinger og følelser, samt en tydelighed blandt de voksne, omkring husets kultur og rammer for sociale spilleregler.

Børnene får ved deltagelse i fri leg samt planlagte aktiviteter, mulighed for at befinde sig i forskellige kontekster, på tværs af alder, køn og størrelser af grupper. Gennem dette, får børnene opmærksomhed på at deres egen rolle samt bidrag til demokratisk dannelse, ændrer sig alt efter kontekst. Ligeledes får børnene øje på ressourcer ved forskellighed, både i forhold til det enkelte barn og som gruppe.

Vi giver børnene mulighed for at opleve sig selv og hinanden i forskellige arenaer. Herved opstår der grundlag for sociale relationer, ved at børnene på tværs finder et fælles tredje. Det kan være i huset, på legepladsen, i skoven, ved vandet osv. De oplever nye sider af sig selv og hinanden.

En af vores vigtigste opgaver som voksne, er at sørge for at alle børn oplever at have gode sociale relationer. Vi skal være skarpe på at observere relationer mellem børnene og understøtte disse. Vi skal sørge for at få italesat alle børns kompetencer og ressourcer, og være igangsættere til lege, for de børn der har behov for hjælp til relationsdannelse.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstema.

Sproget er en væsentlig del af et barns udvikling, da vi gennem sproget kommunikerer med vores omverden. Sproget skaber vores virkelighed, og sproget er fundamentet, når vi skal skabe relationer til andre. Vi skal derfor støtte børnene i at udvikle deres ordforråd og i at forstå de begreber og regler, der gælder for det talte sprog som for det nonverbale sprog. Børnene skal støttes i deres interesse for det skrevne sprog, og børnene skal lære at forstå sammenhængene mellem det talte sprog, mimik og kropssprog. Når børnene udvikler deres sprog, udvikles samtidig deres kognitive forståelse for deres omverden og deres evne til at være i dialog med andre. Sproget er ligeledes vigtigt i forhold til børnenes følelsesmæssige udvikling, da sproget giver børnene ord for de følelser, de har og oplever. I sproget kan børnene også lære at lytte, stille spørgsmål og blive bevidste om, i hvilke situationer sproget skal bruges, samt lære at tale i større fællesskaber. Sproget er også fundamentet for flere af de andre temaer i den pædagogiske læreplan og er altid til stede.

Vi fastsætter rammer for læringsmiljøer der fremhæver sproget, eksempelvis læsehjørner med bøger i børnehøjde, samlinger med sang, rim og remser og historiefortælling, hvor vi forsøger at inddrage børnene aktivt. Vi sidder i mindre grupper og spiser frokost, hvor der er meget vægt på samtale ifht. dialog og turtagning. Vi er meget opmærksomme på at vi voksne er rollemodeller, der italesætter hvad der sker og hvad vi gør, for at øge børnenes ordforråd samt evne til kommunikation.

Vi planlægger, gennemfører og evaluerer aktiviteter der fremmer sproget, ud fra børnenes forskellige behov.

Vi tager meget på ture ud af huset, hvilket giver anledning til mange snakke om nye ting og begreber. Når vi støder på et nyt ord, forsøger vi at brede det ud til en større almen viden om ordet, samt en større forståelse. Turene giver os også en god mulighed for at præsentere børnene for forskellige arenaer, hvor vi bruger sproget på forskellige måder alt efter konteksten. Vi har en sprogkalender til de mindre børn, med ugens ord, som man kan brede ud og tale om. Med de større børn arbejder vi meget med "snakke pakker" og "aktive eventyr", hvor man breder ord og begreber endnu mere ud, ved hjælp af sange, remser og aktiviteter.

Vi bruger piktogrammer til hverdagens rutiner, samt til særlige aktiviteter. Dette hjælper flere børn til at koble ord og handling sammen.

Vi er opmærksomme på at alle børn får taletid, og bliver hørt. Vi vægter højt at børnene lærer en respektfuld og anerkendende omgangstone, og lærer at give plads til hinandens ord. Dette gør vi blandt andet via "fri for mobberi", der har fokus på kommunikationsformer og kropssprog. Vi bruger ofte historiefortælling med figurer og forum teater, hvor emnet handler om kommunikation. Her får børnene visuel læring om vigtigheden af en god kommunikations kultur.

Vi har særligt fokus på børn der er sprogligt udfordret, og arbejder med dem i mindre grupper. Vi samarbejder med tale/høre konsulenter fra PPR. Vi laver sprogvurderinger på alle 3 årige børn, samt de børn der har behov.

Vi arbejder hele tiden med at være tilstede i børnenes fortælling, og give tid til fordybelse for det enkelte barn. Vi forsøger at spejle børnene, så de alle føler sig hørt og forstået, og bruger åbne spørgsmål for at invitere barnet til dialog. Vi viser tydelig glæde og entusiasme, der opfordrer barnet til at bruge sproget.

Børnene bruger sproget aktivt i det sociale samspil med hinanden, og sproget er med til at udvikle børnenes venskaber. Det er derfor vigtigt at vi som voksne er opmærksomme på at være til stede, og kunne hjælpe og guide ved behov.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Krop og bevægelse er for børn en udviklende metode til at erobre verden. Når børn udvikler deres motorik, udvikles også forudsætningerne for at udvikle sig på en lang række andre områder. Det giver tryghed og selvtillid at kende sin egen krops formåen. Børn udvikler ved fysisk aktivitet også deres sanselighed, deres forståelse af det fysiske miljø, der omgiver dem, samt den kultur og den natur, de befinder sig i. Børnene udvikler i deres eksperimenteren med deres motoriske færdigheder og begrænsninger både erfaringer og vaner, der også styrker dem socialt, sprogligt og intellektuelt. Blandt andet erfarer børnene sammenhængen mellem det talte og det nonverbale sprog og hvilke reaktioner, der kommer fysisk til udtryk, men ikke italesættes. Børn lærer egne og andres grænser at kende ved at stifte bekendtskab med egen krops grænser og reaktioner. Ved at børnene opbygger en viden og en erfaring med kroppen, øges børnenes evne til at kunne sætte sig ind i andres samt egen kropsbevidsthed.

Vi udfordrer børnenes motoriske og mentale udvikling, ved at præsentere dem for flere forskellige arenaer at færdes i. På legepladsen bevæger de sig på græs, sand og klatrestativer, men ude i skoven skal man pludselig bevæge sig på en helt anden måde, når man klatrer i et træ, går i skovbund osv. Dette kræver en omstilling motorisk og udvikler deres erfaring af egen formåen. Også i forbindelse med det finmotoriske, bruger vi naturen meget. Vi finder små insekter, laver blomsterkranse, tegner i sand. Vi tager ofte materialer til kreative aktiviteter med ud i naturen.

Vi giver børnene mulighed for at mærke egen krop, ved at bruge børne-yoga, drømmerejser og afspændning i form af musik eller historier. Derudover arbejder vi med børnenes sanser på forskellige alderssvarende måder, blandt andet massage, dufte og smags oplevelser, børstning med pensler på kroppen og sansekasser.

Vi er meget opmærksomme på børnenes nærmeste udviklings zone, og på hvordan vi bedst muligt støtter og opfordrer dem til at udvikle sig. Dette kræver også erkendelse af, at alle børn er forskellige, og har forskellige behov, når det handler om at mærke sig selv. Derfor bruger vi flere artefakter, der kan understøtte det enkelte barn i at finde ro og mærke sig selv. Vi bruger kuglepuder, ting man kan "dimse" med i hænderne, børste programmer, tryk på muskler og led, og italesætter alle disse tiltag på en positiv og anerkende måde.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi er som mennesker både en del af og omgivet af naturen. Baggrunden for at kunne forstå den natur og verden, vi er en del af, begynder med vores oplevelser i naturen i barndommen. Naturoplevelser er for børn en væsentlig del af den fysiske, mentale og følelsesmæssige udvikling. Når børn sanser naturen, får de oplevelser, der skaber sammenhæng og forståelser for årstider, forskellige naturfænomener, oplevelse af naturmaterialer og oplevelser og viden om dyr i naturen. Børn skal sammen med medlevende voksne udforske naturen og skal kunne stille spørgsmål, undre sig og gå på opdagelse i naturen og dens mange facetter. I naturen ligger læring, der også omfatter tal, mængder, rækkefølger og temaer, der også udvikler børnene f.eks. sprogligt og kognitivt.

I Vanddråben er vi ude i naturen hver dag. Vi gør en dyd ud af at være udenfor, uanset vejrforhold. Dette giver børnene en positiv oplevelse af al slags vejr, og en fornemmelse af, hvad man kan bruge de forskellige vejrforhold til i lege og aktiviteter.

Vi bruger både legepladsen og nærmiljøet meget. Vi ligger i et dejligt område med skov, mose, grusgrav og med et rigt dyreliv. Vi inddrager naturen i alle de ting vi laver med børnene, da vi har erfaret, at naturen er en fantastisk kilde til at komme omkring alle læreplanstemaer.

Alle grupper har faste turdage ude i naturen, minimum en gang om ugen.

I løbet af året har vi flere projekter på tværs af huset, som er målrettet emner omhandlende natur og udeliv.

Vi forsøger altid at følge børnenes spor når vi er ude i naturen. Vi undersøger og bliver sammen klogere på ting som de undres over. Dette gør vi med hjælp fra bøger, ipads, bestemmelses-duge og bakker, terrarier osv.

Vi arbejder meget emne orienteret, hvor vi går i dybden med forskellige naturfænomener, og breder disse helt ud, ex. kastanjer, æbler, myrer osv.

Vi benytter os ofte af Boserupgård Naturcenter, og har et godt samarbejde med folkene derude. Vi bruger stedet til ture, samt til årlige skovuger, hvor grupper af børn har en hel uge på naturcenteret. I disse skovuger arbejder vi med et fastsat tema, eks. samarbejde, matematisk opmærksomhed, alsidig personlig udvikling osv.

Naturen er oplagt til science/forsøg, hvor vi undersøger hvad der sker når vi eks. tager sne indenfor, planter et frø, får en avokado sten til at spire eller bygger en vulkan i sandkassen.

Vi går meget op i at lære børnene at passe på naturen og dyrene omkring os. Vi forsøger at bringe begrebet bæredygtighed på et børneniveau, hvor vi arbejder med genbrug, affaldssortering og samler skrald.

Når vi i personalegruppen har faglige dage, er det altid med udgangspunkt i natur, udeliv og science.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Kultur er en væsentlig del af menneskers liv og er med til at skabe en forståelse og tilgang til verdenen. Det er særligt i mødet med andre og det anderledes, at vi definerer os selv og vores eget kulturelle ståsted og rødder. Børn vil i mødet med andre kulturer og udtryksformer få et bredere perspektiv på verden, på andre mennesker og på deres egne muligheder og potentiale.

Børn skal præsenteres for andre kulturer og udtryksformer, da det kan inspirere dem og udvikle børnenes egne kulturelle udtryksformer. Børnene skal præsenteres for kunst og kultur og via leg omforme og eksperimentere med de udtryk, de er blevet præsenteret for. Børnene skal have rum og tid til at kunne udfolde sig på deres egne betingelser, ligeledes skal de medinddrages i, hvilke typer kulturelle aktiviteter og udtryksformer vi skal beskæftige os med. Børnene skal ligeledes præsenteres for både vores og andres kulturer, bl.a. gennem teater, film, kreative aktiviteter, bøger og tilbagevendende traditioner. Målet er, at vi gennem kulturmødet styrker børnene i at blive nysgerrige og tolerante mennesker.

Vi markere de tilbagevendende danske traditioner, såsom jul, påske, fastelavn.

Vi taler med børnene om traditionerne og om hvordan forskellige kulturer fejrer højtider på forskellige måder.

Vi har tradition for at de største børn går Lucia optog. Både for vores hus og forældre, men også på et plejehjem. Dette skaber en helt særlig følelse af fællesskab, blandt unge og gamle.

Vi henter juletræ, som vi selv fælder, og hele huset pynter.

Vi bruger ofte Roskilde bibliotek, hvor vi læser bøger, lytter til musik og ser film.

Vi benytter os meget af historiefortælling, dukketeater og med de større børn forums teater.

Vi har fokus på både de fysiske og psykiske læringsrum. Vi har løbende evalueringer på vores fysiske lærings miljøer, for at forsøge at danne en rød tråd i huset, samt imødekomme børnegruppernes interesser og behov. I forhold til det psykiske læringsmiljø, ønsker vi at skabe en kultur der udvikler børnenes evne til at færdes hensynsfuldt og socialt. De skal gradvis lære at respektere og anerkende hinandens forskelligheder, og opmuntres til at tage del i det sociale fællesskab, med venskaber som omdrejningspunkt. Til dette benytter vi os blandt andet af "fri for mobberi", som hele huset kontinuerligt arbejder med.

Vi ønsker at være rollemodeller for børnene, i at skabe en atmosfære med tryghed, omsorg og nærvær, hvor barnet altid bliver mødt med respekt og anerkendelse, som de personer de er.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

I Vanddråben er vi i gang med at etablere en evaluerings kultur. Vi tager udgangspunkt i materiale fra EVA, især ”Redskab til selvevaluering”. Vi laver evalueringer stuevis, hvor vi både tager fat i vores rutinepædagogik og den upåagtede læring, samt projekter eller aktiviteter. Derudover har vi ændret strukturen på vores personalemøder, så vi løbende evaluerer på vores pædagogiske arbejde i forhold til læreplanstemaerne.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Vi er to tovholdere, lederen og det faglige fyrtårn, der hvert andet år tilrettelægger arbejdet med evaluering af den pædagogiske læreplan. Herefter tages det op i plenum på personalemøder, hvor evalueringen foregår i fællesskab.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC